

ДВА ДОКУМЕНТА О БЕОГРАДУ И ЊЕГОВОЈ ОКОЛИНИ ИЗ 1689—1690. ГОДИНЕ

Овде се објављују два списка о Београду и његовој околини из 1689—1690. године, који су иначе настали у Београду, и који се сад налазе у бечком Коморском архиву. Први од тих списка потиче с краја 1689 године, а састоји се, да тако кажемо, из два акта и једног прилога, док је други, опет, сачињен нешто касније, марта месеца 1690. године, и састоји се из само једног акта. Ти списи су сачињени на немачком језику, док их ми публикујемо у српском преводу и у нешто скраћеној верзији, али само уколико се ствари у оригиналима непотребно понављају. Први од њих (I) даје се као *Један попис Београдских грађана из 1689. године*, а други (II) као *Неколико вести о Београду и његовој околини из 1690. године*. Ти документи потичу од београдских грађана, односно од тадашњег претставника Дворске коморе у Београду, комесара Франца Албрехта фон Хеценберга (Franz Albrecht von Häzenberg). А ево и самих докумената.

I

ЈЕДАН ПОПИС БЕОГРАДСКИХ ГРАЂАНА ИЗ 1689. ГОДИНЕ

Сигнатура списка је следећа: Wien, Hofkammerarchiv, Hoffinanz, Ungarn, Rote № 333/1690, I—II, F. 302—315. Спис је утолико вреднији што поред обичне, текстуалне преписке садржи и већ споменути прилог, односно спецификацију или попис београдских грађана (кућних старешина) с краја 1689. године, и то по занимањима. Тај попис је вероватно непотпун, јер у њему нема

рецимо српских свештеника, иако их је у граду морало бити, а ни немачких насељеника (занатлија), којих је свакако већ било, јер су они увек, познато је, ишли за војском. Истина, нема ту ни домаћих, српских сељака, којих је несумњиво било, ако не у самом граду онда на његовој периферији, али то вероватно долази отуд што су списком обухваћени само грађани, тј. занатлије и трговци, дакле становници ужег дела вароши, од којих је већина ту, како се чини, и рођена, али су забележени и неки дошљаци, који се спомињу, уосталом, и у једном од пропратних текстова. Укупно је забележено, да и то додамо, 225 грађана-домаћина, од којих 106 православних Срба, 27 „латина“ или, претпостављамс, Дубровчана, 43 Грка и 49 Јермена, док се припадници других народности не спомињу. Тај попис се уопште не спомиње у текстовима пропратних аката, иако се међу њима налази, али је и без тога јасно да је сачињен у звању комесара Хеценберга, што се види и по самом рукопису, односно да иде уз његову претставку о којој ће још бити речи.

Наиме, по заузећу Београда 1688. године, — стоји у тим текстовима, — гроф Штаренберг је као командујући генерал већ у октобру месецу речене године на грађане Београда ударио ванредни намет у облику тзв. дискреције (Discretion) у износу од 100 фор. месечно, што су ови, хтели или не, тешком муком плаћали 14 месеци, тј. до децембра 1689. године, кад су се, да тако кажемо, побунили, једно због тога што су у међувремену сазнали да је град Будим, на пример, тог плаћања ослобођен и да, штавише, ужива и неке повластице; а друго

што им је и сам комесар Хеценберг ишао на руку, који их је можда на то и потстакао, па су они с тим у вези одлучили да се обрате Дворској комори за помоћ, како би их ова од тог намета ослободила. Тако је 14. децембра 1689. сачињена и одговарајућа претставка, адресована на Комору, коју су потписали „градоначелник и сви београдски грађани“, чијих имена иначе на акту и нема, али која се подразумевају, будући да се налазе на посебном списку, што вероватно треба да значи грађани који су плаћали речену дажбину. Претставка је упућена у Беч преко комесара Хеценберга. У њој се између осталог каже:

Његово царско величанство је свемилостиво објавило свој патент за Краљевину Угарску, и њиме ради лакшег опсравка те земље од ратних пустошења и ради опште стабилизације за одређено време њене грађане ослободило од плаћања свих дажбина, па стога и овдашње сиромашно грађанство себе теши тиме да ће и оно добити одговарајуће олакшице, утолико пре што је на његова плећа пала читава обнова у рату попаљене вароши, и што је исто, сем тога, претрпело велику штету и снабдевајући град храном у ово тешко време, и то по наредби комесара Хеценберга.. У ствари, оно се нада да ће бити ослобођено плаћања оних 100 фор. месечне дискреције, коју плаћа још од октобра месеца 1688. године по наређењу генерала Штаренберга. Истина је, додуше, да та дажбина није редовна, али је чињеница да се стално плаћа, па смо се усудили да покорно молимо Дворску комору да нас ослободи од плаћања ванредних дажбина, као и град Будим, тј. да нас иста преко свог овдашњег комесара од тог давања заштити, и да то на одговарајући начин обзнани.

Комесар Хеценберг је ту претставку већ сутрадан 15. XII 1689. проследио Дворској комори у Беч, па је уз њу послао и своје пропратно писмо, у којем он говори и о већ реченом и о неким другим стварима, из чије уводне реченице дознајемо, опет, да он то у ствари одговара Комори на њено писмо од 14. XI 1689. године, што треба да значи, ваљда, да су се Београђани њој жалили већ раније, и да је она о коме хтела детаљније да се обавести пре но што ствар реши. Не кријући своју наклоност према жалиоцима, односно молиоцима Хеценберг

је подржао њихов захтев. Он поред осталог каже:

1 Иако иначе разнородно, овдашње грађанство је у целини веома ожалошћено и погођено тиме што је генерал фон Штаренберг (Quido von Stahrenberg) као командант њему и новонасељенима одредио да плаћају 100 фор. ванредног пореза (дискреције) месечно, што они већ 14 месеци дају без воље, па им даље плаћање све теже пада. Они су и иначе у толикој мери већ исцрпни, — додаје он, — да ни своје куће и за живот одиста неопходне грунтове не могу да одржавају, а камоли још и толико увећане дажбине да плаћају, што им је практично постало већ и немогуће. А пошто је генерал Штаренберг сад у Бечу, то сам мишљења да би Дворска комора с њим могла усмено да се договори, као свејевремено и с командантом Будима, како да се та дажбина укине, односно да се иста, ако је то неопходно, плаћа из коморских прихода, који би иначе на одређен начин могли да се намирују из редовних дажбина свих народа царевине, а не само Немаца. Тако би престале жалбе београдских грађана, док би им се гласом царског патента могле и требале одредити тзв. слободне године (обично двогодишње или трогодишње ослобођење од пореских дажбина — С. П.), по чијем истеку би и они почели да плаћају редовну контрибуцију, која би се претходно могла одмерити и прописати.

2 Ја сам, — додаје даље Хеценберг, — вазда постојаној браћи исусовачког реда, која овде с великом ревношћу раде на преобраћању „шизматика“ у нашу веру, дао на уживање једно згариште с бацитом, разуме се привремено док Комора то не потврди.

3 Такође сам дозволио овдашњем Исаку Јермену да поново ступи у посед своје куће, која је била његова и за време Турака, а која је иначе све досад стојала излуштена као рушевина, па сам му уступио и његов виноград, и то у смислу коморске наредбе која датира још од септембра месеца ове 1689. године.

4 Од недавно су у Београд из Влашке и других крајева почеле да пристижу велике количине соли, али та трговина не иде преко царске солане, већ се води сасвим слободно и мимо ње, чиме је овдашња царинарница не мало оштећена. Стога је

неопходно да се изда једна уредба, којом би се то некако регулисало, тачније којом би се свака таква даља, у суштини дивља трговина и распродаја онемогућила, и то с претњом строге казне и конфискације.

Ваља додати, надаље, да је Дворска комора Хеценбергове предлоге с неким изменама углавном и усвојила, па је с тим у вези прибавила и одговарајућу царску сагласност, о чему сведоче придодати акти. Међутим, из списка се уопште не види да ли је све то и како евентуално реализовано на терену, што нас овде, уосталом, много и не интересује.

Уз наведене документе иде и већ спомињани списак београдских грађана, који је иначе без датума и потписа, али који је очигледно сачињен 14. или 15. децембра 1689. године, тј. кад и претставка београдских грађана и Хеценбергов спроводни акт.

Судећи по рукопису, изгледа да је и спроводни акт и списак грађана сачинио лично Хеценберг, што изненађује, мада је то иначе могло бити учињено само по претходно добијеним подацима. Укупно је пописано, већ је напоменуто, 225 грађана, односно кућних старешина, тј. сви они који су плаћали споменути порез, или пак сви они који су против тог плаћања устали, док их је стварно у граду морало бити, претпостављамо, знатно више, због чега и мислимо да је попис непотпун. Али без обзира на то, списак је за нас овде ипак најважнији, а све остало споредно. Из тог разлога се он и даје у оригиналу, тј. тако како је написан. Истина, наша имена, па и сва занимања, лако би се могла дати и на српски начин, што би било боље. То важи, дабогме, и за нека друга имена, али не за сва, па се ради једнообразности и веће уверљивости све то даје у свом изворном облику.

Specification der Räten, so in Belgrad wohnhaft

Ivan Richter,
Gurrek Comaran,
Ratusaf, ein Fleischhackher,
Velimier Istrogan,
Milludin,
Stephanus Dgursin, ein Kirschner.
Pedgo Semersia, ein Sadler,
Stoian, ein Schneider,
Radona, ein Züschnenmacher,
Vovk, ein Böckh,
Ivan, ein Böckh,
Canella, ein Doctor,
Marco, ein Mauern,
Mischo, ein Kramer,
Jowan, ein Kirschner,
Ratosaf, ein binder,
Jagsa, ein Schneider,
Vuiza, ein Schneider,
Laus, ein Saifensieder,
Budimir, ein Knöpfmacher,
Dabimier, ein Schneider,
Boktan, ein Binder,
Millinko, ein Saifensieder,
Stoian, ein Seifensieder,
Vros, ein Kramer
Abraham, ein Schneider,
Dimitir, ein fleischhackher,
Dima, Wasserkerer,
Blago, ein färber,

Nemat, ein fleischhackher,
Millosaf, ein Schmidt,
Sava, ein Kramer,
Petrus, ein Schneider,
Stoian, ein binder,
Rativoi, ein Schneider,
Stephanus, ein Kramer,
Sdia, ein Schneider,
Coas Lucas (?!), ein Kranar,
Kircho, ein giertlmacher,
Petrus, ein Kozenmacher,
Drugo, ein giertlmacher,
Miludin, ein Zischmenmacher,
Gebrem, ein Schneider,
Ivan, ein fleischhackher,
Stoiadim, ein Zischmenmacher,
Guriza, ein Schneider,
Vros, ein Steinmez,
Dimidier, ein Kirschner,
Mado, ein fleischhackher,
Gugo, ein Schneider,
Jovica, ein Saifensieder,
Petrus, ein Böckh,
Michael, ein Kapenmacher,
Pollia, Unterrichter,
Nicolaus, ein Schneider,
Joannes, ein Kirschner,
Pana, ein Kerzenmacher,
Illia, ein Schneider,

Michael, ein Fleischhackher,
 Plago, ein Weinschankh,
 Maximir, ein Kapenmacher,
 Nengo, ein Schneider,
 Vogoban, ein Schneider,
 Sahin, ein Kramer,
 Dimidir, ein Schmidt,
 Sdodag, ein Schneider,
 Bela, ein Unterrichter,
 Nemat, ein Schneider,
 Jovan, ein Kirschner,
 Rado, ein Giertlmacher,
 Simon, ein Schöffner,
 Pabal, ein Schneider,
 Illia, ein Schmidt,
 Bogdon, ein Kerzenmacher,
 Jana, ein Fleischhackher,
 Radovan, ein Kramer,
 Stoian, ein Kramer,
 Gura, ein Kerzenmacher,
 Millos, ein Kramer,
 Radivoe, ein Kerzenmacher,
 Dodar, ein Kirschner,
 Mider, ein Weinschankh,

Soboda, ein Schneider,
 Stango, ein Böckh,
 Jovan, ein fischer,
 Radomier, ein Kirschner,
 Plaigo, ein Böckh,
 Micho, ein Schneider,
 Plano, ein Binder,
 Milloza, ein Fleischhackher,
 Nicola, ein Kerzenmacher,
 Marco, ein Kirschner,
 Sako, ein Schneider,
 Nigsa, ein Giertlmacher,
 Vocia, ein Kapenmacher,
 Muchil, ein Kramer,
 Miludin, ein Kirschner,
 Jovan, ein Kupferschmidt,
 Facbas, ein Schneider,
 Joza, ein gewester Capitan,
 Janko, von Salancament,
 Krista, ein Kramer,
 Penet, ein Unterrichter,
 Radovan, ein Kirschner,
 Jovan, ein Schneider,
 Sdanisa, ein Kozenmacher.

Specification der Lateiner

Lucas Pavlovich, Richter,
 Antonius Gergisch, ein Schöpfman,
 Michael Marianovich, ein fischer,
 Philip Duimorich, ein Kirschner,
 Thadeus Zvanovich, ein Kirschner,
 Georgius Matievich, ein Kramer,
 Andreas Simonovich, ein Kirschner,
 Avgustin Lukachiz, ein Kramer,
 Theodor Sladkovich, ein Fleischhackher,
 Mathias Paalachich, ein Kramer,
 Thomas Ivanovich, ein Kirschner,
 Franciscus Michich, ein Tabäckhpfeifen-
 maker,
 Elias Simonovich, ein Kirschner,

Simon Orsulich, ein Kramer,
 Georgius Filipovich, ein Kramer,
 Joannes Stipanovich, ein Kramer,
 Stephanus Lovaich, ein Kramer,
 Martinus Illich, ein Goldtschmidt,
 Petrus Ivanovich, Idem,
 Stephanus Pavlovich, Idem,
 Antonius Markovich, Idem,
 Elias Lukich, Idem,
 Marian Stipanovich, Idem,
 Georgius Ivanovich, Idem,
 Josephus Mikolich, Idem,
 Joannes Tomich, Idem ein Goldtschmidt,
 Joannes Matich, ein Kramer.

Specification der Griechen

Nencho, ein deckhenmacher,
 Noviza, ein Schneider,
 Pandihÿ, ein Kirschner,
 Simon Momgÿ, ein Kerzenmacher,
 Belcho, ein Goldtschmidt,
 Chiriagÿ, ein Schneider,
 Marcho, ein Schneider,
 Stoicho, ein Böckh,

Marincho, ein Zischnemacher,
 Gifcho, Abagÿ, ein Tuechmacher,
 Staio, ein Schneider,
 Simon, ein Schneider,
 Agi Stoiani, ein Schneider,
 Sterio Borechi, ein Fleckkhenbacher,
 Agi Atanas, ein Kappenmacher,
 Giuro, ein Schneider,

Jaanis Turchi, ein Kirschner,
Cosma, ein Schneider,
Ragni Sane, ein Kramer,
Marincho, ein Kramer,
Jangni, ein Zischmenmacher,
Sterio, ein Kramer,
Oragj, ein Schneider,
Milotin, ein Schneider,
Atanasi, ein Fleischhackher,
Jacob, ein löbzelter,
Desimir, ein Kramer,
Jani, ein löbzelter,
Atanasi, ein Böckh,
Panole, ein deckhenmacher,

Panaioti,
Jani, ein Fleischhackher,
Jorinj, ein Flöckhsieder,
Demetri, ein Kramer,
Joannes,
Vesseline, ein Schneider,
Vasso, ein Kirschner,
Atanasi, ein Fleckhenbacher,
Raiza, ein Tobäckhpfeifenmacher,
Demetrius Ginegi, ein Kirschner.
Theodor, ein Kramer,
Stanislaus bianco, ein Kramer,
Vesseline, ein deckhenmacher,

Specification der Armenier, so in Belgrad sich befinden

Joannes Cristofal, ein Kramer,
Antonius Deodatus, ein Kramer,
Jacobus Vertani,
Isau Murati, ein Kirschner,
Abdul Hoggich,
Christophorus Hasazu, ein Goldtschmidt,
Teodoras Arachel, ein Kirschner,
Marcus Jacobis, ein Goldtschmidt.
Marcus Harabet, ein förber,
Gabriel Murati, ein Böckh,
Guchias Aidin, ein Kramer,
Joannes Megerdizho,
Thomas Murati, ein Böckh,
Joannes Beghi, ein Böckh,
Manus Boanuh, ein Giertlmacher,
Arudin Sultansachi, ein Zelt Schneider,
Theodor Bancato, ein Schneider,
Christophorus Meohitar, ein Böckh,
Gregorius Arudin, ein Fleischhackher,
David, ein Schneider,
Joannes Esah, ein Cafe Sieder,
Jacobg Zacaria, ein Kapenmacher,
Deodatus Marat, ein Bader,
Joannes Ainas, ein Böckh,
Philipus Giangich, ein Kozenmacher,

Deodatus Harperi, ein förber,
Gregorius Topalis, ein Schneider,
Joannes Giorgis, ein Böckh,
Michael Joannes, ein Böckh,
Balthasar Gitos, ein goldtarbeither,
Matheus Junep, ein Kapenmacher,
David Hasar, ein Sabelmacher,
David Marcus, ein Kozenmacher,
Stahin Senash, ein Cafe Sieder,
Joannes Zanaria, ein Kapenmacher,
Jacobus Joannes, ein Schmidt,
Georgius Hacıatur, ein Kaufman,
Pargam Nersei, ein Weber,
Alexander Musse, ein Kramer,
Joannes Antonius, ein Sabelmacher,
Christophorus Marcar, ein Schneider,
Joannes Vassili, ein Kramer,
Joannes Machim, ein Schneider,
Patrus Sahag, ein Sabelmacher,
Lorentius Dandol, ein Kramer,
Nicolaus Cristofal,
Nicolaus Jacobis,
Melion Conbaragi, ein Kapenmacher,
Padre Jacobus Cosaivich Dominicanus der
Armenier Pfarer.

О презентованим документима је већ речено шта је било неопходно, па их овде нећемо више коментарисати, док списку, опет, коментари нису ни потребни, јер је он и без њих довољно речит и јасан. Напомиње се само то да изрази *станују* (Срби) и *налазе се* (Јермени) у Београду вероватно означавају једно те исто, тј. људе који ту

живе стално, што свакако важи и за „латине“ и Грке, о којима се иначе у том смислу не каже ништа. Штавише, лако је могуће да су они сви у Београду живели већ од знатно раније, па ту можда и рођени, док дошљаци у том маху беху, како изгледа, само Ђ. Коморанац (Comaran), Б. Острогонац (Istrogan) и Јанко Сланкаменац. Као

што се види, њихова занимања беху веома различита, али су најбројнији, чини се, кројачи и ситничари. Занимљиво је иначе да су у попису само православни Срби без својих презимена, а добрим делом и Грци, док их други већ имају, особито „латини“ Судећи по именима и презименима, да и то додамо, изгледа да Грци нису сви Грци, јер је међу њима очигледно било и Срба (православних), којих је можда било и међу „латинима“. То с једне, док је с друге стране, опет, и међу Србима могао бити можда понеки несрбин, што првенствено важи за доктора Canelli и подкнеза Penet-а, чија имена, ако су добро написана, не беху српска. Међутим, спецификацију је писао странац, који није знао српског језика, па се по његовим именима о томе не може сасвим поуздано судити.

II

НЕКОЛИКО ВЕСТИ О БЕОГРАДУ И ЊЕГОВОЈ ОКОЛИНИ ИЗ 1690. ГОДИНЕ

Сигнатура овог акта је следећа: Wien, Hofkammerarchiv, Hoffinanz, Ungarn, Rote № 334/1690, IV, F. 360—363. Тај акт је такође сачињен у Београду, и то 22. III 1690. године, а потписао га је већ спомињани комесар Хеценберг. Документ је адресован на Дворску комору, и састоји се од само неколико посве кратких забележака или вести, које међутим нису без интереса и извесног значаја. У акту се поред осталог каже:

1. Ових дана сам посетио Смедерево, где има 48 српских, немачких и мађарских домаћинстава, а затим и Гроцку, где живе скоро искључиво Срби и њихови хајдуци, укупно 152 домаћинства, док Немци у том месту настањују само 4 куће. А како долази време пролећних радова, ја сам тим становницима по одређеној сразмери изделио тамошње винограде. Споменуто Гроцка, да и то додам, налази се на путу за Ниш, а у њој постоји, и то у главној улици, једна стара, велика турска гостионица коју сам управо издао у закуп двојници Немаца за укупну своту од 100 форинти, од чега један плаћа 60 а други 40 фор. Закуп важи од Ђурђевдана до Михољдана ове, 1690. годи-

не, што је перфектуирано и писменим уговором. Као свратиште, та гостионица је веома важна, али и не мало руинирана, па сам дао да се поправи, што ће коштати отприлике 70 форинти. То је, наиме, био купопродајни услов, тако да поправка треба закупцима да омогући што боље пословање, што подразумева сасвим природно и одговарајући промет, односно приход.

2. Како у Земун пристижу многи бродови, који се у њему често и задржавају, поставља се питање отварања једне гостионице на Дунаву, повише главне улице. У Земуну гостионице, а у Београду, опет, с ове стране Саве, у близини њеног утока у Дунав, неколико млинова или слободних кућа (frey Hauss), што би све скупа у будућности држави могло да доноси лепе приходе. Међутим, засад овде нема одговарајућег фонда, а ни новца из којег би се то реализовало, што се веома добро види и из месечних извештаја овдашње царинарнице.

3. Даље, овдашња милиција, која је у овом рату на нашој страни ангажована, тражи да јој се изда и један и други новац (?!), који је некима заиста и неопходан, што и сам увиђам. Новац нам је овде и иначе заиста потребан, особито због поправке складишта оружја и изградње касарни, што захтева велике материјалне и новчане жртве.

4. Осим тога, могу рећи и то да овдашњи командант генерал фон Штаренберг и цео гарнизон желе и настоје да од Дворске коморе добију сагласност за градњу једне мање куле са јавним часовником, што би било веома корисно не само за војску, већ и за све становнике вароши. Ја сам у вези с тим са зидарима и тесарима већ сачинио и одговарајући преднарт за њихове радове, који би коштали до 400 форинти, па сад с томе очекујем милостиво решење с највишег места.

5. Тек недавно сам обавештен да је још прошлог лета у Острогону убијен један мађарски трговац, због чега су и његови компањони овде били затворени. Но како од надлежних власти досад нисам добио никаквог подробнијег обавештења с томе, то је и његов овдашњи новац у износу од 350 фор. у готову наша царинарница заручунала и наплатила као свој приход.

*
* *

Тако, дакле, Смедерево је, према Хеценбергу, марта месеца 1690. године имало само 48 домаћинстава, од којих нека и не беху српска, већ немачка и мађарска, што значи тек насељена, и то издаље. То су вероватно биле занатлиске породице, које су ишле за војском. Напротив, Гроцка је за оно време била доста добро настањена, јер је имала 152 српска домаћинства, од којих нека беху хајдучка. Од страних, новонасељених житеља бејаше ту само 4 немачке куће, од којих су две највероватније и закупци старе турске гостионице. Истина, Хеценберг спомиње становнике, а не домаћинства, али како им је управо поделио

винограде, ваљда напуштеге од Турака, то је несумњиво да се ради о домаћинствима, првенствено о новонасељеним домаћинствима која беху без својих грунтова, јер су само она могла обрађивати земљу, а не и појединци, који уосталом свакако беху узети другим пословима. Обнова старих и стварање нових гостионица и млинова, што се такође спомиње, сведоче да је било покушаја да се привреда унапреди, како она тако и сама градња (магазини, касарне, јавни часовник, итд.), али је за те ствари недостајао новац, и не само за то, већ и за подмирење милициских плата, па није ни чудно што је комесар Хеценберг настојао да до новца дође, како издавањем постојећих локала у закуп и реквизицијама туђих готовина, тако и иначе.

DEUX DOCUMENTS DE 1689—1690 SUR BELGRADE ET SES ENVIRONS

Sreta Pecinjački

Dans cet article nous avons étudié deux documents de 1689—1690 concernant Belgrade et ses environs. Ces deux documents proviennent des Archives de la Chambre des comptes de Vienne et étaient restés jusqu'à présent complètement inconnus. Cependant leur valeur documentaire est incontestable, c'est pourquoi d'ailleurs nous les publions. Le premier a été écrit le 15 décembre 1689 à Belgrade et portait la signature du commissaire autrichien Hezenberg. Dans ce document il s'agissait de bien de choses mais la principale était la plainte adressée par les habitants de Belgrade contre l'impôt supplémentaire militaire de 100 florins par mois imposé dès le mois d'octobre 1688, c'est-à-dire aussitôt après la prise de Belgrade par les Autrichiens. Le document, c'était un acte officiel, contenait la liste des Belgradois ayant porté plainte. C'étaient des commerçants et des artisans. Ils étaient en tout 225, dont 106 Serbes orthodoxes, 27 Serbes catholiques, qu'on appelait «Latins» et que nous supposons être des citoyens de Dubrovnik, ensuite 43 Grecs et 49 Arméniens. Cette liste nous fait connaître non seulement les noms des bourgeois de Belgrade ayant porté plainte mais aussi leur profession et, ce qui est pour nous intéressant, leur confession et par là d'une certaine manière leur nationalité. Ce qui

est pour nous surtout important c'est la présence des Grecs et des Arméniens qui devaient former une colonie gréco-arménienne dont on sait fort peu de choses. Ce document nous fait connaître aussi la lettre d'envoi du commissaire Hezenberg où il donne raison aux Belgradois et propose à la Chambre impériale des comptes de les libérer de cet impôt.

Le deuxième document, un acte aussi, a été de même écrit à Belgrade le 22 mars 1690 et signé par le même commissaire Hezenberg. Dans ce document, entre autres choses il y est noté que Smederevo n'avait à cette époque que 48 familles et Grocka 152. À Grocka, sauf quelques colonistes, tous étaient Serbes. À ces colonistes Hezenberg avait donné quelques vignobles délaissés, tandis que l'auberge de Grocka a été donnée à bail pour six mois à deux Allemands pour la somme de 100 florins. Il y est écrit encore qu'il faudrait ouvrir un café à Zemun, mettre en oeuvre des moulins à eau sur la Save à Belgrade ce qui pourrait augmenter le trésor public, qu'il faudrait de même réparer certaines installations militaires et élever une tour d'horloge sans oublier qu'il fallait rétribuer la milice nationale serbe qui avait combattu du côté des Autrichiens vu qu'il lui manquait du crédit pour le faire.

